

**Syntaxis Joa[n]nis Despauterij Niniuit[a]e Berga[rum] diui
Guinnoci ludimagistri**

Spauter, Johannes de

Argentorati, Anno, M. D. XV.

Regvla. IX. Dat patriu[m] aut sextu[m], tibi copia sicut egestas Plenus
inops pauper, sunt testes uerbaq[ue] nata, A pleo cu[m] faturo, ac egeo
indigeo uel abundo. Angor discrucior, uelut abstineo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70853)

Ioannis Despauterij Niniuite

Sit conforme genus partitio quādo notatur,
Si collectiuū. Vel uox heteroclitā detur.

Recte etiam dices, quid agis dulcissime rerum.

Adiectiuū partitiuū uult cōuenire gō ī genere, nisi fuerit gūs noīs collectiui uel heteroclitī, gūs tñ rez recte absis est adiectiuo ī genere, ut aliqs horū, nō aliqs harū nisi antiq̄. Plau. in Aulu. Quis ea est nam optima. Terē. Hūc oculis nostris nuncq̄ quisq̄ nostrarū noūit, sic apud eosdē sēpius. Nam quis olim fuit diuī cōmune, qd' ī dissuetudinē abiit, doctissimus uirorū, leo est fortissimū aīaliū, dicit etiā recte teste Perot. in Cornucopię, leo est fortissimus aīaliū. In sacris. Leo fortissimus bestiarū ad nulli⁹ pauebit occursum. Itē. Est em̄ patiētia uirtus maxima omniū morū. Si nomē ē collectiuū nihil necesse est simile esse genere, ut optimus plebis. Sifr si fuerit heteroclitū, ut unus cœlorū nō dicit, sed unū cœlorū, & ubi regit rerū. Terē. Est genus hoīm q se primos oīm rez esse uolūt. Boe. Cōfitemur deū oīm rerū esse p̄stāuissimū. Hora. Quid agis dulcissime rerū. Badiū notat rustice dici quid agis dulcissima res, nec uellē dicere qd agis dulcissima rerū, ad uirū, una sabbatorū excusant, quia intelligit die, domus, aliud tectū, quātūtatī aliud continuū &c. Est prima regula, quia aliud substātiū est. Aliquādo igit adiectiuū magis p̄cedens q̄ gtm respicit, sed doctissimorū tritior seruandus est usus, recte dices. Hī currūt, quorū alter est Petrus, altera Helena. Cice. in .i. officiorū. Propter sūmā & doctōris autoritatē, & urbis, quorū alter te scientia augere potest, altera exemplis.

REGVLA. IX.

Dat patriū aut sextū, tibi copia sicut egestas
Plenus inops pauper, sunt testes uerbaq̄ nata,
A pleo cū saturo, ac egeo indigeo uel abundo.
Angor discrucior, uelut abstineo uolo iungi,
Et potior pendet, sic forte alit indolet atq̄.
Lætor, diuītiō dabit omnia carmine prosa,
Desipit & sanus, quia iungam pluraq̄ multo.

Adiectiuū copię, & egestatis uel inopię, aut carētię cū uerbis a pleo cōpositis, ac alijs quibusdā ī litera notatis, regūt genitiuū uel ablatiuū, alterū tamē frequētius, ideo doctissimorū citra autoritatē nihil asseras. Quędā huc spectātia ante enucleata sunt, ut experts, amēs,

largus, foelix, infelix & forsitan plura. Adiectiua igitur hic sunt plenus, locuples, diues, egenus, pauper, abundans, saturatus, refertus, sed hæc partiua uidentur, licet uerba eorum sæpius ablatiuū habeant, & refertio forsitan semper ideo refertus cum genitiuo nomen est ait Vall. Teren. in Adel. Sed postq̄ intus sum omnium rerum satur. Egenus aquarū, mentis inops. dixit sæpe Ouidi. Inops consilij uel consilio. Cice. in orat. Inops uerbis. Ouidi. ij. meta. Ambrosij succo saturos p̄ sepibus altis. Truncus pedum & pedibus. Virgi. iij. Geor. Trunca pedū primo. Ouid. xv. Et generat truncas pedibus. Oneratus frugū & frugibus, sic refertus cibi & cibo, Pacuuius apud Noniū Marcellum. Oneratus frugum & florum nomina sunt potius, quia uerba eorum fere ablatiuū regunt, Diues auri & auro. Virgi. Despectus tibi sum, nec qui sum quæris Alexi. Q̄ diues pecoris niuei, q̄ lactis abundas. Hora. Diues agris, diues positus in fœnore nūmis, sic locuples de genitiuo mihi non occurrit de ablatiuo. Cice. pro Roscio. locuples metu. plenus uini & uino. Teren. Plenus rimarū. sum. Virgi. Quæ regio in terris nostri non plena laboris. Idem. Crura thymo plene. Quinti. in. ix. Veteres inquit, plenus uini dixerūt, nos plenus uino. Hæc quidē Quintilia. sed quū post eū doctissimi & ante eū Teren. Cicero, Virgi. Plenus cum genitiuo locauerint, nos quoq̄ genitiuū dare non abhorreamus. Præsertim quū multa abs Quintiliano damnata incipiant ab doctissimis reuocari. Nam exanclare, ut quiddā elegans, a Beroaldo uideo identidē usurpatū, sed is, & discipulus eius Baptista Pius magni sunt uerborū ueterū, & proinde uorum affectatores nec oīno iniuria. quoniā ut Policianus ait, si uetera intercitant, nec quicq̄ renouet aut nascat, actū est de lingua latina. Indigus opis & ope. Virg. Haud opis indiga nostræ, opis, id ē auxiliij. Immunis regit genitiuū, ut patuit, & ablatiuū, sed mediāte p̄positione a uel ab, forte etiā sine p̄positione. Sene. Immunes ab illis malis erant, pauper rerū uel rebus. Hora. Horū semp̄ ego optarē pauperimus esse bonorū. Refertus latronū uel latronibus. Cice. Referto p̄donū mari. Valla. Quorū exēplorū referta sunt oīa, potēs añ positū est. Virgi. Nymborūq̄ facis tēpestatūq̄ potētē. Idē. Terra antiq̄ potens armis, atq̄ ubere glebæ, Sautius fatigatōis dixit Apuleius in asino. dices etiā sauti⁹ fatigatiōe. Sterilis uiri & uero. Persi. Heu steriles ueri q̄bus una q̄ritē uertigo facit. Tacitus li. ij. Virtutū sterile sæculū sterilis frugibus. Lanci. credit esse dandi casum, qd̄ mihi nō pbatur. Apuleius dixit ob id aquas sterilem. Fœcūdus frugū & frugibus & rumoribus qd̄ Tacitus dixit. Plau. in Cist. Amor & melle et felle est fœcūdissimus. Tacitus. Annone fœcūda, in genitiuo. f. dixit dignus,

Ioannis Despauterij Niniuitæ.

ut fecundus, sterilis, uacuum, inanis &c. magis petit ablatiuū, sic dignus & indignus, ut dignus est mercenarius mercede sua. Cice. Indigna hoie questio. Interdū tamē gtm̄ habebit, siqdē plurimū semp iurē cūditatis habuit uarietas, nō obscura neq; affectata. Virgi. ænei. xij. Descendā magnorū haud unq; indignus auorū. Plau. in Trinūmo Non ego sum dignus salutis. Helena ad Paridē. Militia est operis altera digna tui. Phillis tamē Demophoonti ait. Simplicitas digna fauore fuit. In sacris sepe habet gtm̄, ut facite fructū dignū penitētię. Indignū iudicatis uos ęternę uitę. Tertio Regū dicit, quātū digna est, ubi actm̄ uidef̄ habere. Tobij. ij. uidef̄ habere dādi casum. Aut ego indigna fui illis, aut illi forsitan mihi fuere digni, dedignor etiā in regimine ablatiui doceberis. Inanis huius rei, & hac re. Ouidi. Sanguinis atq; aię corpus inane fuit. Persi. O curuę in terras aię & celestiuū inanes. Cōtētus cum gto dicitū est. Luca. Terra suis cōtēta bonis nō indiga mercis. Externę ęquus, p dignus ablatm̄ habet. Plau. in Rudēte. Iureiurando alligat is leno ut se ęquū est, & ut lenoniū officiu esse consueuit. Fessus rerū apud Virgi. Lapsus animi & animo. Plau. in Cisti. Ita me amor lapsus animi ludificat, Miser animi & animo. Idē in Cisti. Petulātia mea me animi miserā habet. Sanus mētis & mēte. Idē in trinūmo. Satin tu sanus mentis aut animi tui. Vacuus mentis & qd frequētius est, mente, quia gtm̄ in his græce ponit, p ablatiuo, quod citra affectationē & parcissime sequimur. Tulli. li. offi. i. Quū sumus necessarijs negocijs, curisq; uacui. Hora. lib. ij. Sermo. Sic uacuū cerebri populū phęaca putauit. Salu. in Iugur. Ager aut aridus & uacuum frugū. Augu. Cor inane ueri dixit. Plau. in Bacchi. Afflicta me uacuū uiriū. Item dicimus etiā diues ab hac re, Deianira ad Herculē. Et dānis diues ab ipsa suis. Nunc ad uerba si quid nominū occurrat addet, saturo te uini & uino, sed, omnia que ponam rectius uolent ablatiuū, sūmi tamē uiri digni sunt quos interim nō affectate sequamur. Plau. in Sticho. Hæ res uitę me soror saturant. Virgi. Postq; dextra fuit ędis saturata. Varro. li. ij. de re rustica. Pabulo se saturāt. Impleo. Virgi. Implenē ueteres bacchi pinguisq; ferinæ. Euāge. Impleuerūt duodecim cophinos fragmētorū. In Ezechiele. Et implebo montes eius occisorę suorū. Virgi. in. iij. Sinus lachrymis impleuit obortis, sinus sunt orbis oculorū. i. palpebrę, quia semp moruentur, a palpatōe dicitę. Aliquādo iungimus ppositionē, ut impleui nauē de omni genere frumēti, & referi apothecā de uaria natura uinorū. Vix ausim (ait Valla) ppositionē hic omittere, quia non est nauis repleta omni genere frumēti, sed frumēto omnis generis, neq; apotheca referta ē omni natura uinorū, sed uino omnis nature. Dñ

boni quātus sophisticatiuncularū cāpus patet hic cōtra Vallā diale
 cticulis: at sup̄de deo. Martia. li. xv. Hos nisi de plaua loculos imple
 re moneta Non decet, argentū uilia ligna ferat. Abūdo hac re & hu
 ius rei, quod raro ut iam significauī. Lucil. sat. vi. Quarū & abūdes
 mus rerū, & quarū indigeamus. Virgi. Lactis abundans. Cice. Mu
 lier abundās audacia, sic redundo ait Nebrissen. Dicimus etiam hęc
 res abundat, Virgi. iij. Geor. Rursus abundabat fluuidus liquor, &
 affluīs amore, & affluit tibi amor. Ouidi. lib. i. de remedio. Affluit in
 cautis desidiosus amor. Plau. in Pseu. Atq; adeo ut frumēto affluā.
 Egeo. Indigeo hui⁹ rei & hac re. Salu. in Cati. Maiores nostrī patres
 conscripū, neq; consilij neq; audacię unq; eguere. Ouidi. Arte egeo
 nulla. Iterū de genitiuo. Cice. pro Roscio. Nam per deū immortalē,
 quid est in hac causa quod defensiōis egeat. Teren. in Andria. Qua
 si tu huius indigeas patris. Virgi. in Bucco. Quorum indiget ulus.
 Vale. lib. viij. Malo uirū pecuniā q̄ pecuniā uiro indigentē. Careo
 ablatiūo gaudet. Ouidi. Morte carēt animę, dicit̄ itaq; etiā de re quā
 non desyderamus, habet quoq; genitiuū, sed rarius. Teren. Omnes
 labores mihi leues fuere, pręterq; tui carēdū, quē non inuenisse, sed
 parce imitemur, ait Badius. Inuentū est etiā cū accusatiuo, sed apud
 uetustissimos. Turpili⁹ apud Marcel. meos careo, de impleo accusa
 tiuo cū genitiuo. Liuius lib. v. Religionis iuste impleuit. Cętera ples
 nitudinis uel carētię uerba, magis optāt sextū, ut repleo, refertio &c.
 Integer æuo, & lætus hac re dicimus. Hora. tamē ait, Integer uite sce
 lerisq; purus, hic purus genitiuū habet, dicimus tamē purus crimis
 mine. Et Virg. in genitiuo dixit. Integer æui Ascanius. Idē. Læta ma
 lorum. Serui. Lætus laboribus. Horatiū & Virgiliū parce, non affe
 ctate seq̄ poteris. Ango. Teren. in Heau. animiq; sese angebat. Plau.
 in epi. Absurde facis qui angas animi, intelligit̄ accusatiuus te, alioq;
 diceret, angas animū, ut Terē. in Phor. Cura hęc angeret animā. Di
 scrutior animi & animū Diomedes, sed cum accusatiuo raro, sic ex
 crucior animi & animo, et excrucio me animi &c. Plau. in Aulula.
 Discrucior animi, quia ab domo abeundū est mihi, ubi nota. abeo
 ab domo, alia in hunc modū, plura apud comicos leguntur. Abstin
 neo. Teren. Risus abstine. Hora. lib. iij. carmi. Mox ubi lusit satis ab
 stineto. Dixit irarum calideq; rixę. Helena ad Paridē. Est uir⁹ placis
 dis abstinuisse bonis. Dicimus etiā. abstineo ab hac re. Luca. lib. iij.
 A trepido uix abstinet ira magistro, & abstineo me hanc rem, sed ra
 rius. Plau. in Trucu. Abstine isti hanc tu manū. Idem in Rudēte. Pos
 tin ut me abstineas manū, abstinemus ab alijs nulli uim inferentes,
 nulli quicq; eripiētes, cōtinemur a uoluptatibus, sed cōtinētia etiam

abstinentiā cōtinet quādoq; Epicūterus philosophus dixit patere & abstinere. Notāda est sententiā, ut ait Gelli. Potior hac re, & huius rei, & aliquādo potior hāc rem. Cum genitiuo significat teneo, & quasi in potestate habeo, cū ablatiue significat obtineo, & sit a potis. Cice. lib. ij. inuectiuarū. Rerū potiri uolūt. Idem. lib. iij. de re publi. Noster autē populus socijs defendēdis terrarū omnīū iam potitus est. Salu. in lugur. Priusq; legatos cōueniret Adherbalis potiret. Et infra. Si ei⁹ oppidi potit⁹ foret. Et ibidē Romani signorū & armorum potiti sunt Plau. in Amphī. Vt salui potiremur hic domi regit⁹ domi. alij legūt domū. multa sunt plerūq; lectū dubia in Plau. & qñq; oīno deprauiata. Virg. ænei. i. Egressi optata troes potiunt⁹ arena. Oui. meta. xij. Tuq; tuis armis nos te potiremur Achille. hic potiremur est tertiæ cōiugatiōis. Teren. hic potit⁹ gaudia, sic alibi idē sepius. sed nō imitāmur. gerō gtm̄ habet apud Varro. ut declarat Baptista Pius in illud Epidici Plautini, desipiebā mētis quū illas scriptas mittebā tibi, hic desipiebā gtm̄ mētis habet pro ablatiue mēte. Pendeo animi & animo. id est suspensus, sollicitus, & dubius sum. Cice. Tuscu. iij. Aliqd⁹ malū meruit exanimatus pendet animi. Plau. in Mercatore. Nimis diu animi pendeo. Alo te hac re dicimus. Lanci. notauit regere genitiuū apud Cice. in Tuscu. dicentē. Hunc custodē mœsti cruciatus alo, sed forsitan regit⁹ a noīe. Indoleo hac re. Oui. li. ij. meta. grō iunxit dicens Successorūq; mīneruq; Indoluit. Lētor hac re. Virg. in. vi. Apud superos furto lētatus inani. Idem grō iunxit, ut aiūt Badi. Nebrissen. et plures. li. xi. Nec ueterū memini lētorue malorum, græca est figura inquit Serui. sed. uidei excusari per uerbū pcedēs memini, ut sit sensus, nec memini ueterū malorū &c. Regno olim fuit uerbū transitīuū, & significabat regere. Hinc regnator. i. rector, ut regnator olympi. i. rector cœli. Luca. Corniger Hesperidū fluuius regnator aq̄r. Plau. me⁹ pat⁹ deorū regnator. Hora. li. iij. car. Et q̄ paup⁹ aq̄ Daun⁹ agrestiuū regnator populorū. Sic legunt doctissimi. Serui. autē dicit regnauit uerbū apud Hora. eē, & regere gtm̄ figurate, ut lētor, sed prior sententiā magis placet. Nūc regno significat regnū obtinere & regem esse. Cice. In libera ciuitate nemo debet regnare. i. rex eē, ubi eī rex est. ibi respubli nō est. Miror actm̄ regit, ut fastidio. utrūq; m̄ legitur cū grō, sed non imitāmur, de miror testis est Serui. in. xi. ænei. Inuenit etiā cū ablatiue, de fastidio Plau. in Aulu. Abijt neq; me certior fecit fastidit mei. Tu seq̄re Virg. dicentē. Inuenies aliū si te hic fastidit Alexis, nisi forte dedita opa uelis Plautin⁹ uideri. Recreor hac re & huius rei qd⁹ rarius, quia græce positus est grōs, p latino q̄ græci carent, Apulei. ij. de Asino. recreabar animi.